

"אי הבל אחיד?" – שיעור באדישות

קראו את השיר. מה גורם לנו להיכנס לתוך "בועה"? מה יגרום לנו לצאת מתוך ה"בועה" שלנו?

יושבים בבית קפה ומרגישים בתוך בועה

ואת בתוך הג'יפ שלך, את לא פותחת רדיו
את רואה שחבל לך על הזמן

מה לא עשינו, איפה טעינו, מה נשתנה
יושבים בבית קפה, אני מזמין עוגת גבינה
מה לא עשינו, איפה טעינו, הלכה המדינה

ואת בתוך הג'יפ שלך, את שומעת סטריאו
ומונו בחוץ בשחור ולבן

תורה נבואה סגפ

וַיֹּאמֶר ה' אֶל קִין אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי : וַיֹּאמֶר מָה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ
צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה : (בראשית ד, ט-י)

השם קין רומז לאדם עשיר שיש לו קניין ורכוש. השם הבל רומז לאדם עני שאינו נחשב לכלום בעיני הבריות. ואז ה' מתרעם על העשיר שהוא קין ויאמר ה' אל קין היכן הבל אחיך שהוא אחיך העני, ואתה מחשיב אותו להבל. ואין אתה חושש בצערו ובעוניו. ויאמר קין: לא ידעתי כלום מה איכפת לי, השומר אחי אנוכי? האם מוטל עלי לשומרו שלא ירעב ולא יצמא? האנוכי הריתי או ילדתי אותו? (הב ישמ"ח עובדיה מצפרן, תורה וחיים)

ספרי ודשות

"מה אכפת לי, השומר אחי אנוכי?" מה תצנה לקין? מה צנה לו ה'?

ר' אליעזר ראה את רבן יוחנן בן זכאי יושב ומלמד תורה, והתלמידים יושבים לפניו ולומדים. נכנס וישב אצל רבן יוחנן בן זכאי, עשה לפניו שתיים ושל וש שבתות, ובא לדבר כנגד התלמידים, והיו מריחין ריח פיו סרוח, והיו מטמינים ולא היו אומרים, שוב בא לדבר והיו מטמינים ולא היו אומרים, שוב בא לדבר והיו מטמינים ולא היו אומרים, ידע רבן יוחנן בן זכאי שאין ריח פיו מדבר רע שיש בתוך פיו, אלא מן הרעב שלא היה אוכל כלום, אמר להן רבן יוחנן בן זכאי לתלמידים בחייכון שתבדקו את הדבר ותדעו מה עסקו של תלמיד זה, אם רעב הוא, ומה אוכל, והיו מחזרין בכל ירושלים, ושואלין לפונדקי, יש כאן חבר אכסנאי, אמרו להן לאו, באו אצל אשה אחת, אמרו לה יש כאן חבר אכסנאי, אמרה להן הן, יש לו כלום בכאן, אמרה להן יש לו שק אחד, אמרו לה הראינו אותו, מיד הביאה אותו לפניו, פתחו אותו ומצאו בו עפר, שהיה נותן ראשו לתוכו, ומוצץ כנבל יין, הלכו ואמרו לרבן יוחנן בן זכאי והיה תמה על הדבר, וראה צדק שביד ר' אליעזר שלא תבע מיד אדם לומר תן לי כלום, באותה שעה קבע לו מעות הרבה, כדי שיהא אוכל מאכלים טובים, כמו שהיה למוד בבית אביו, שהיה אוכל ושותה יפה, עד שנתרפא ריח פיו. (מדרש תנחומא, פרשת לך לך, סימן י)

ספרות חז"ל

"ולא היו אומרים" – האם הייתם אתם אומרים? האם הייתם צושים משהו?

נחום איש גם זו היה מוליך מתנה לבית חמיו, פגש אותו מוכה שחין אחד ואמר לו: זכה עמי [=תן לי צדקה] ממה שיש איתך, אמר לו: כשאחזור. חזר ומצא אותו מת. והיה אומר כנגדו: עיניים שראו אותך ולא נתנו לך – יתעוורו, ידיים שלא פשטו לתת לך – ייקטעו, רגליים שלא מיהרו לתת לך – ישברו. וכך אירע לו לנחום איש גם זו .
(תלמוד ירושלמי, פאה ה, ח (לו ע"ב))

"כשאחזור" – למה דחוף כל כך לתת מיד?

למה את מוכה השחין? האם הוא האמין שנהוס באמת יחזור?

והצולט שתק / אפרים סידון

והעולם שתק
כי העולם שותק תמיד
זה נוח
זה חוסך מאמץ וכוח
וזה לא מטריד.
והעולם שתק
והפנה את מבטו.
אחרים שופכים את הדם –
ואין זו אחריותו.
הוא בסך הכול עולם.
עולם קטן ועסוק.
ושיניחו לו בשקט –
וסוף פסוק...

מה אורט לנו לשמוק? מה יארוט לנו לקחת אחריות?

ישמ"ח – ישועה שמעון חיים עובדיה (1872--1952) – נולד בעיר צפרו במרוקו ושימש בה כרב הקהילה.

כתב ספרי שו"ת ופירושים על פרשות השבוע. נפטר במרוקו.

